

P o s u d o k na filmovú poviedku Pre mňa nehrá blues.

Priznám sa hneď na začiatku, ženpoviedka vyvoláva vo mne rozpaky. Najviac azda preto, že som si nie na čistom, pokiaľ ide o zámer. Tu sú totiž možné viaceré formulácie.

1. Mladý obsolvent VEŠ príde do závodu, kde by mal realizovať niektoré vážne reorganizačné opatrenia, no zamiluje sa do manželky námestníka riaditeľa. Pravda, keď vidí, že je tým ohrozená jeho kariéra, vykašle sa na túto ženu a potom už varí nič nestojí v ceste tomu, aby opustil závod korene ako dobrý spoľahlivý azda "kmeňový" vedúci káder.

2. Predsedu ČSM na VEŠ, autora kvalitnej diplomovej práce "dispečerské riadenie" v automobilovej doprave, vyšlú po absolvovaní, vlastne promócií, do vidieckeho závodu s poňaním, aby tam vybudoval, či pomohol vybudovať vzroný závod. No ukáže sa, že tento mladý chlapík je horší chalan v puberte, namiesto sústredenej práce spustí sa so ženou námestníka riaditeľa, podkopáva si tým postavenie v závode, ba na základe tohto poklesku sa mu tiež neadrí presadenie návrhov a chce zdupkať späť do Bratislavy, potom sa síce do závodu vracia, ale nie je vôbec isté, či splní poslanie, za ktorým bol do závodu vyslaný.

3. Mladý inžinier ekonómie, ktorý prichádza pracovať do svojho prvého závodu s ambíciou zlepšiť tu prácu, má smolu. Zapletie sa so ženou námestníka riaditeľa, a preto sa predbežne jeho návrhy na zlepšenie práce v závode heralizujú.

Možno dostanem odpoveď, že zámer treba dešifrovať, zo všetkých troch formulácií obsahu - alebo že otázka precíznosti zámeru je v obraze "dneška" nie rozhodujúca, alebo že ide len o to, ukázať komplikovanosť vstupu dnešných mladých ľudí do života

/ v tomto prípade treba vidieť komplikovanosť v tom, že Tomáš je zaťažený komplexom sukničkárstva, že ide o typ lahtikára, alebo, aby som použil slová Hany "mláku oleja" ktorý sa prilepí na každý podpätok. myslím ženský /

Nech mi autor prepáči otázku, čo by sa stalo keby sa Tomáš nepotkol o Hanu a keby išlo o mladého človeka, ktorý je na základe svojho vzdelania, aj čistého charakteru - naozaj povolaný urobiť v závode nápravu? Domnievam sa, že by tiež narazil" a že by to bola tiež dráma.

Túto otázku nestaviam zo snahy fabulačnej, alebo preto, že by som chcel predpisovať, ale z iného dôvodu:

Dnes je už ažn príliš známe, že "výrobnotechnický" či pracovný konflikt vo filme, z ktorého boleli v kine divákov ruky, sa už neosí, preto sa siahla k inému riešeniu, obyčajne k línii "citového života". Pravda, keby sa mala uplatniť, čímrozvíjať iba táto línia / možno ju nazvať aj líniou erotickou/ vzniklo by nebezpečenstvo "z bež ideovosti". Preto autori tieto dve línie zlučujú, mixujú, prepletajú - s väčším, alebo menším úspechom, ale aj neúspechom Niekedy je toto zlučovanie dosť priehľadné a skoro vždy ho cítiť ako schválne, programové, aj nepresvedčivé. Niekoľko takýchto schválností možno nájsť aj v predloženej poviedke. Napríklad:

Aby Tomáš čo najviac narazil pri presadzovaní svojich návrhov je námestník/ de facto riaditeľ/ manželom ženy, do ktorej sa Tomáš buchol, aby mohol, Solačík de facto riadiť, je riaditeľom človek neštudovaný, / ktorý opustil políčko. bol mechanikom, zámočníkom a nevonia mu politická ekonomia - a azda preto sa nevie energickejšie ujať Tomášových návrhov: ak je proti týmto, zrejme kvalitným návrhom inteligentný Solačík, tak najviac azda preto alebo preto, že pochádzajú od manželkinho milenca: aby Tomáš nebol "príliš biely" kladný hrdina, zachová sa svinsky voči Elene, a vlastne tiež aj oproti Hane/

v rámci boja proti s chematizmu / vôbec ženy sú - vychádzajúc z poviedky - vari najväčšia nástraha pre dnešnú mužskú mládež, lebo sa jej pletú do cesty na každom kroku / v poviedke je ich neúrekom, okrem Eleny a Hany ešte 7 a je otázka, o čo iné, ak ni o ženy, by mohli dnes mladí chlapi zakopnúť, hoci vieme, že je toho viac ako dost. Pravda, žena vo filme je magnet a preto sa nimi poviedka len tak hemží / pekná žena v električke č.6 ďalšia na strane 9 sprievodkyňa, čulá, dobre harúžovaná v úzkych nohaviciach, by nemusela mať zlé nohy, ani boky, na str.11 vysoká žena, naozaj pre Lahutu rozprávková žena, bájna žena Gunášová, ďalšia na str. 14 pri stretnutí Tomáša s riaditeľom, potom na str. 16 Terka, / pre zmenu nie pekná/ ale nesmierne nabitá energiou, / nastr. 17 Hana, síce ešte nie prítomná ale v slovách riaditeľa, pekná, mladá, zle vydatá, musíte si na ňu dať pozor, nast. 23 ukazuje Treka nohy, ale ešte predtým na str. 18 nadmieha Tomášovi Gunášová, ktorá tak nezabudne urobiť ani na str. 29, potom sú ženy v rámci Tomášovej návštevy v Bratislave, pipka Marta v bare a žena pri fontáne, " ktorá všetko vie " atď. až po ženu z nočného vlaku, ktorá sa chce s Tomášom zabaviť. Nie som puritán, ktorý chce moralizovať, ale čo je mnoho, to je mnoho.

Vracia sa k otázke spojovania " osobného so spoločenským" či " pracovného s citovým".

Mám dojem, že toto spojenie ide v poviedke jedno na úkor druhého. Plocha, ktorá je potrebná pre jedného, bráni rozvinúť druhému a naopak. Prečo zradí Tomáš Elenu? Len preto, že dá prednosť koncertu? Prečo je Hana zle vydatá? Že Solačík rád pije z taniera štavu po uhorkovom šaláte a prijíma návštevu svojej rodiny?

Alebo otázky z druhej strany! Prečo sa v závode nenájde človek, najmä riaditeľ/ ktorý by vedel rázne podporiť Tomášove návrhy?

Prečo jediný Nádaši povie Tomášovi, že sa nemá dať sväzovať silonovým špagátom ?

Možno odvetiť, že stačí otázky nastoľovať a na ne odpovedať, nech si to urobí sám divák. Lenže - dovoľím si upozorniť - ak je takýchto nezodpovedaných, ale existujúcich otázok príliš veľa, obávam sa, že je znemožnený hlbší ponor, vznikajú iba útržky, škice, náznaky, ktoré dramaticky, ani emotívne nezapôsobia.

A to je vo filme nie dosť dobré možné ani vtedy, ak ide o film protikonvenčný, netradičný, protidramatický.

Možno sa budem zdať kacírsky ale navrhujem preskúmať otázku zámeru poviedky z hľadiska spoločenského aj psychologicko-dramatického účinku - čiže ešte raz sa s ňou, dramaturgicky aj atorsky popasovať.